Discount for a *Kashrut* Mistake

Q Reuven hired Shimon to cater a *mehadrin* (strict level of *kashrut*) affair. Due to a mix-up, Shimon rented *keilim* (utensils) from a service with which he had limited previous dealings. Before the affair began, Reuven's suspicions were aroused that the utensils' *kashrut* was questionable, as was confirmed after the affair. Reuven wants a full refund for the affair, citing his internal feeling of embarrassment that he caused his guests to eat non-kosher food. Shimon, who had offered partial compensation (credit toward future catering), has withdrawn any offer due to Reuven's alleged harassment. What is the *halacha* in such a case?

1. שולחן ערוך יורה דעה סי' קג סע' ה

כל קדרה שאינה בת יומא חשיבה טעמה לפגם, ואינה אוסרת. ונקראת בת יומא כל זמן שלא שהתה מעת לעת אחר שנתבשל בה האיסור, וכיון שעבר עליה מעת לעת אחר שנתבשל בה האיסור אינה נקראת בת יומא. ואם בישל בה כשאינה בת יומא, התבשיל מותר דהוי נותן טעם לפגם

2. שולחן ערוך יורה דעה סי' קכב סע' ו, ז

ו] **סתם** כלי עובדי גילולים הם בחזקת שאינם בני יומן; לפיכך, אם עבר ונשתמש בהם קודם הכשר, התבשיל מותר...

ז] כשם שסתם כליהם של עובדי כוכבים אינם בני יומן, כך סתם כלים שלנו בחזקת שאינן בני יומן.

ש"ך שם ס"ק ד

סתם כו' – הטעם, כתבו הפוסקים דהוי ספק ספיקא – ספק נשתמשו בו היום או אתמול, ואם תמצי לומר נשתמשו בו היום, שמא נשתמשו בו בדבר שהוא פוגם בעין או שהוא אין נותן טעם, ומהאי טעמא אסור לבשל לכתחלה בכלים של עובדי כוכבים, דליכא אלא חדא ספיקא, דקדרה שאינה בת יומה אסור לכתחלה

3. גמרא, בכורות דף לז עמ' א

תנו רבנן: המוכר בשר לחבירו – ונמצא בשר בכור, פירות ונמצא טבלים, יין ונמצא יין נסך – מה שאכלו אכלו, ויחזיר להם את הדמים. רבי שמעון בן אלעזר אומר: דברים שהנפש קצה בהן – יחזיר להן את הדמים, ושאין הנפש קצה בהם – ינכה להם את הדמים, ואלו הן דברים שהנפש קצה בהן: נבילות וטריפות שקצים ורמשים. ואלו הן דברים שאין הנפש קצה בהן: בכורות טבלים ויין נסך.

4. שולחן ערוך חושן משפט סי' רלד סע' ב, ג

ב] וכן השוחט פרה ומכרה, ונודע שהיא טרפה, מה שאכלו אכלו ויחזיר להם הדמים, ומה שלא אכלו יחזיר לו הבשר והוא יחזיר לו הדמים. ואם מכרו הלוקחים בשר זה של טריפה לעובד כוכבים, או שהאכילוהו לכלבים, יחשבו עם הטבח על דמי הטרפה, ויחזיר להם הטבח את המותר. וכן דין כל המוכר דבר שאיסור אכילתו מן התורה.

ג] אבל המוכר לחבירו דבר שאיסור אכילתו מדברי סופרים, אם היו הפירות קיימים, מחזיר הפירות ונוטל דמיו, ואם אכלם אכל, ואין המוכר מחזיר לו כלום.

5. ש"ך יורה דעה סי' קיט ס"ק כה

מה שאכל אכל והוא יחזיר לו הדמים – משום קנס (רש"י בבכורות סוף פרק כל פסולי המוקדשין). ולפי זה משמע דוקא כשידוע, שהיה יודע שהם דברים האסורים ומכרן במזיד, קנסינן ליה, הא לאו הכי לא, דאפשר שוגג היה. ואף על גב דנתבאר בסעיף י"ז דטבח אין לו התנצלות לומר שוגג הייתי, היינו לענין איסורא, אבל לא להוציא ממון

6. ש"ך שם ס"ק כז

ואם אכלם, מה שאכל אכל ואין המוכר מחזיר לו כלום – דדוקא באיסור דאורייתא קנסוהו, ועוד דאין אכילת האוכל מיחשב לו הנאה, ואדרבה צער הוא לו שעבר על איסורא דאורייתא אף שהיה שוגג, מה שאין כן באיסור דרבנן – עד כאן לשון הסמ"ע בחושן משפט סי' רל"ד ס"ק ד'. וגם בעטרת זהב כתב הטעם הראשון. ואין אלו טעמים נכונים כל כך לחלק בין איסורא דאורייתא לאיסור דרבנן. ועוד לדבריהם די אם לא קנסוהו כיון שהוא מדרבנן, מכל מקום למה אין המוכר מחזיר כלום – יחזיר מה שקבל יותר מדמי הטרפה שהוא חייב מדינא ולא מצד הקנס? אלא נראה לי הטעם, דהם לא גזרו איסור כדי להוציא ממון, דלענין ממון אוקמוה אדין תורה